

Correctievoorschrift VWO

2026

tijdvak 1

Griekse taal en cultuur

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 tot en met 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goedgekeurd worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Toelichting status correctievoorschrift

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector)

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

Toelichting aanvullingen op het correctievoorschrift

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking:

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout:

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen. Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de n-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Grieks woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 1

dat ze Odysseus vasthield op haar eiland (hoewel hij naar huis/Penelope verlangde)

Of woorden van overeenkomstige strekking.

2 maximumscore 3

- Ik zweer dat ik geen kwaad in de zin heb / geen ander gemeen plan heb. 1
- Ik zou mezelf ook dit advies geven. / Het plan dat ik jou geef, zou ik zelf ook zo uitvoeren. 1
- Ik ben jou goedgezind / heb medelijden met je / heb het beste met je voor. 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer de antwoorden in een andere volgorde zijn genoteerd.

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 2 • νύμφη (regel 196) • δμῶαί (regel 199)	1 1
4	maximumscore 1 οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν (regel 197) <i>Opmerking</i> Niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'βροτοὶ ἄνδρες (regel 197)'.	
5	maximumscore 1 ἀμβροσίην καὶ νέκταρ (regel 199) <i>Opmerking</i> Niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'ἀμβροσίην (regel 199)'.	
6	maximumscore 2 • (De aoristus) ἔθηκαν duidt een afgesloten/eenmalige handeling aan / een handeling aan die het verhaal voortstuwt: ze zetten (de maaltijd) neer / hebben/hadden (de maaltijd) neergezet / het neerzetten (van de maaltijd door de dienaressen). • (Het imperfectum) ἴαλλον beschrijft een herhaalde handeling: ze strekten (herhaaldelijk) (hun handen) uit (naar de maaltijd) / het uitstrekken (van de handen). Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
	<i>Opmerkingen</i> – Bij beide delen van het antwoord het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn. – Niet fout rekenen wanneer in het antwoord over ἴαλλον in plaats van 'herhaalde handeling' is genoteerd 'situatie' / 'voortdurende handeling'.	
7	maximumscore 1 typische scène <i>Opmerking</i> Niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'maaltijdsce'ne'.	
8	maximumscore 1 enjambement <i>Opmerking</i> Geen scorepunt toekennen wanneer geantwoord is 'vooropplaatsing'.	

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 1 Hij moet eerst nog veel ellende doorstaan (voordat hij thuiskomt). / De reis naar huis kent veel gevaren. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
10	maximumscore 1 ἄθανάτος (τ' εἴης) (regel 209)	
11	maximumscore 1 Ik ben / Zij(zelf)/Calypso is mooier dan / minstens even mooi als Penelope. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
12	D	
13	maximumscore 1 Voorbeelden van een goed antwoord zijn: – Nee, Odysseus noemt Penelope juist een verstandige vrouw. – Nee, Odysseus noemt Penelope wel een sterveling maar noemt haar geen huisvrouw of simpel. – Nee, Odysseus erkent weliswaar dat Calypso mooier is dan Penelope, maar daarna zegt hij meteen dat dat niet aan Penelope ligt, omdat ze nu eenmaal geen godin is. – Ja, Odysseus prijst Calypso als onsterfelijk en eeuwig jong en beledigt Penelope door haar slechts een (simpele) sterveling te noemen. – Ja, in de woorden καὶ ὣς (regel 219) klinkt een neerbuigende toon: ondanks Penelope's middelmatige verschijning wil Odysseus toch naar haar toe. – Ja, Odysseus verlangt vooral naar huis, en Penelope als sterveling vindt hij ook maar heel gewoontjes.	
14	maximumscore 1 ἵματα πάντα (regel 219)	
15	maximumscore 1 het strand / de kust (waar Odysseus zit) Of woorden van overeenkomstige strekking.	
16	maximumscore 1 (regel) 194	
17	maximumscore 1 lengte/grootte / eeuwige jeugd(igheid) Of woorden van overeenkomstige strekking.	
18	maximumscore 1 περίφρων (regel 216)	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 1

Voorbeelden van een goed antwoord zijn:

- Ja, ik vind haar verwijten terecht, want Odysseus had veel eerder kunnen beginnen met het bouwen van een vlot. Pas door goddelijk ingrijpen ging hij aan vertrekken denken.
- Ja, ik vind haar verwijten terecht, want hoewel Odysseus vastzat op Calypso's eiland, had hij geen relatie met haar hoeven beginnen (en in ieder geval trouw kunnen blijven aan Penelope).
- Ik ben het niet met haar eens, want Odysseus kon er niets aan doen: hij was een speelbal van de goden. Hij kon niet tegen de zin van Calypso een vlot gaan bouwen, maar had daar de hulp van de goden voor nodig.

Opmerking

Geen scorepunt toekennen wanneer alleen ingegaan is op de verwijten aan het adres van Calypso / op de aanmerkingen op andere vrouwen.

Tekst 2

20 maximumscore 1

Penelope heeft gesuggereerd dat het bed (uit de (slaap)kamer) verplaatst kan/kon worden / opdracht gegeven het bed (uit de (slaap)kamer) te verplaatsen. / Odysseus denkt dat het bed verzet is (en daarom is hij boos).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

21 maximumscore 1

πέφραδ' - ἀναγνούσῃ - λύτο

22 maximumscore 1

ἥβης en γήρας (οὐδὸν) (regel 212)

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

23 maximumscore 1

(regel) 219

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

- Ze had niet verwacht dat ze teruggehaald zou worden. / Ze overzag de gevolgen van haar daad niet. / Ze kon niet voorzien dat de Trojaanse oorlog uit zou breken (vanwege haar).
- Ze was verblind door een godheid. / Een godheid had haar ertoe aangezet.

1

1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

25 maximumscore 1

--|--|--|--|--|--|--

26 maximumscore 1

Wat ik nu zeg, was ons geheim! (regel 202)

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer geantwoord is '(was) ons geheim (regel 202)'.

Tekst 3 en Tekst 2

27 maximumscore 1

(de regels) 216 en 217

Opmerkingen

- *Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Niet fout rekenen wanneer geantwoord is '(de regels) 215 en 216'.*

28 maximumscore 1

Een dienaar / Actris kende het geheim (ook).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 2

Voorbeelden van goede antwoorden zijn:

- Odysseus wordt in tekst 2 min of meer gedwongen (door Penelope) om over het bed te vertellen (en in de bewerking begint hij er uit zichzelf over).
- Penelope neemt in tekst 2 het initiatief tot omhelzen (en in de bewerking is het juist Odysseus die dat doet).
- In tekst 2 verontschuldigt Penelope zich / gelooft Penelope uiteindelijk het verhaal van Odysseus (terwijl ze in de bewerking Odysseus verwijten maakt / weigert Odysseus te geloven).
- In tekst 2 huilt Penelope (terwijl ze in de bewerking verontwaardigd/agressief is).
- In tekst 2 is Odysseus boos (blijkens de reactie van Penelope) (terwijl hij in de bewerking door Penelope in de verdediging wordt gedrukt / terwijl in de bewerking juist Penelope boos is).

per juist antwoord

1

Afbeelding 1

30 maximumscore 1

Voorbeelden van een goed antwoord zijn:

- De handen (aan weerszijden van Penelope); de vrijers wilden Penelope meenemen (en de handen zijn naar haar uitgestrekt).
- Het vee dat naar een spit gedreven wordt / Het dier aan het spit (in het fries boven Penelope); de vrijers verbrassen de veestapel van Odysseus.
- De ogen (op de schalen boven aan beide zijkanten); die ogen zijn op Penelope gericht en de vrijers hadden allemaal een oogje op haar.
- De voeten (boven Penelope); die zijn van de dienaressen die opgehangen/gestraft zijn vanwege hun omgang met de vrijers.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking vooraf

Wanneer in het Grieks bij een zelfstandig naamwoord geen lidwoord of bezittelijk voornaamwoord staat, en dit zelfstandig naamwoord in het beoordelingsmodel met toevoeging van een bepaald lidwoord of bezittelijk voornaamwoord is weergegeven, maar dit in het werk van de kandidaat ontbreekt, 1 scorepunt in mindering brengen (tenzij in het beoordelingsmodel anders aangegeven), met een maximum van 2 scorepunten in totaal.

Kolon 31 (regel 56-57)

31 maximumscore 1

“Αἰεὶ δὲ (kolon 32) θέλγει,

(En) altijd probeert ze hem te betoveren / betovert ze hem

Niet fout rekenen: δὲ Maar

Niet fout rekenen wanneer in plaats van ‘ze’ en/of ‘hem’ is genoteerd ‘Calypso’ en/of ‘Odysseus’.

Kolon 32 (regel 56)

32 maximumscore 2

μαλακοῖσι καὶ αἰμυλίοισι λόγοισιν

met/door (haar/de) lieflijke/zachte en mooie woorden

Niet fout rekenen: λόγος redenering

λόγος elke andere betekenis dan ‘woord/redenering’ of een synoniem daarvan

0

Kolon 33 (regel 57)

33 maximumscore 2

ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται·

opdat hij Ithaca vergeet

Niet fout rekenen: ὅπως (zo)dat

Niet fout rekenen: ἐπιλήσεται hij zal vergeten

ὅπως elke andere betekenis dan opdat/(zo)dat of een synoniem daarvan
Ἰθάκης Ithaces

0

1

Kolon 34 (regel 57 + 59)

34 maximumscore 2

αὐτὰρ Ὀδυσσεύς, (kolon 35), θανέειν ἰμείρεται.

maar/en Odysseus wil sterven

Niet fout rekenen: θανέειν dood zijn

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 35 (regel 58-59)

35 maximumscore 2

ἰέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι ἧς γαίης
 verlangend / vol verlangen om (de) rook omhoog te zien gaan vanaf
 zijn land/gebied / (de) rook vanaf zijn land/gebied te zien die / terwijl
 die/hij omhooggaat / te zien dat (de/er) rook omhooggaat vanaf zijn
 land/gebied

Niet fout rekenen: ἧς γαίης vanaf dit/dat land/gebied

Niet fout rekenen: καπνὸν ἧς γαίης (de) rook van zijn/dit/dat land/gebied

Kolon 36 (regel 59-60)

36 maximumscore 2

Οὐδέ νυ σοί περ ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε;
 Wordt (ook) (jo)uw (eigen) hart / het liefhebbende hart bij (jo)u dan/nu
 niet geraakt, Olympiër

Niet fout rekenen: οὐδέ en/maar/zelfs niet

Niet fout rekenen: φίλος lief/geliefd

Kolon 37 (regel 60-61)

37 maximumscore 2

Οὗ νύ τ' Ὀδυσσεὺς (kolon 38) χαρίζετο
 Viel Odysseus dan/nu niet bij (jo)u in de smaak

Kolon 38 (regel 61)

38 maximumscore 1

Ἀργείων παρὰ νηυσὶ
 bij (de) schepen van (de) Grieken

Kolon 38 mag verbonden zijn met kolon 37 of met kolon 39.

Kolon 39 (regel 61-62)

39 maximumscore 1

ἱερὰ ρέζων Τροίῃ ἐν εὐρείῃ;
 door te offeren / terwijl hij offerde in het wijde (land van) Troje / bij het
 uitgestrekte Troje

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 40 (regel 62)		
40 maximumscore 2	Τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;	
	Waarom werd u/je nu/dan/toch zo(zeer) boos op hem, Zeus	
	Niet fout rekenen: ὠδύσαο is/bent u / ben je boos	
	οἱ opgevat als onderwerp	0
	Wanneer νύ op dezelfde manier onjuist is vertaald als in kolon 36 en/of kolon 37, hier nogmaals aanrekenen met een maximum van 2 scorepunten.	
	Ζεῦ Zeus	1
	Wanneer Ζεῦ op dezelfde manier onjuist is weergegeven als Ἰθάκης (kolon 33), deze onjuistheid hier niet meer aanrekenen.	
Kolon 41 (regel 63)		
41 maximumscore 2	Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·	
	(En/Maar) antwoordend sprak (de) wolkenverzamelaar Zeus tot haar	
	Niet fout rekenen: Τὴν verbonden met ἀπαμειβόμενος	
	Niet fout rekenen: ἀπαμειβόμενος προσέφη (hij) antwoordde	
Kolon 42 (regel 64)		
42 maximumscore 2	“Τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;	
	Mijn kind, wat voor woord/opmerking ontsnapte (aan) jou over je lippen	
	Niet fout rekenen: σε φύγεν ἕρκος ὀδόντων ontsnapte jou aan/over/door de omheining van je/de tanden / ontvluchtte (aan) de omheining van je/jouw tanden	
	ἔπος hexameter/vers	1
Kolon 43 (regel 65)		
43 maximumscore 2	Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,	
	Hoe kan/zou ik ooit (de) goddelijke/bovenmenselijke Odysseus vergeten	
	Hoe kan/zou (de) goddelijke/bovenmenselijke Odysseus mij ooit ontgaan	1
	Ὀδυσῆος Odys(s)eos	1
	Wanneer Ὀδυσῆος op dezelfde manier onjuist is weergegeven als Ἰθάκης (kolon 33) en/of Ζεῦ (kolon 40), deze onjuistheid hier niet meer aanrekenen.	
	θεῖος oom	0
	λαθοίμην ik kan/zou (voor) (mezelf) ontgaan	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 44 (regel 66)		
44 maximumscore 1	ὁς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, die de slimste is van (de) stervelingen/mensen Niet fout rekenen: ὁς vertaald als persoonlijk/aanwijzend voornaamwoord	
Kolon 45 (regel 66-67)		
45 maximumscore 2	περὶ δ' ἰρὰ θεοῖσιν ἀθανάτοισιν ἔδωκε, en (die) vaker dan anderen (de) offers gebracht/gegeven heeft / bracht/gaf aan (de) onsterfelijke goden Niet fout rekenen: περὶ δ' ἰρὰ ἔδωκε en hij/die heeft vaker dan anderen offers gebracht/gegeven / bracht/gaf vaker dan anderen offers Niet fout rekenen: ἰρὰ ἔδωκε (hij) heeft geofferd / offerde δίδωμι inwilligen	1
Kolon 46 (regel 67)		
46 maximumscore 2	τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν; die de brede hemel bewonen/bezitten / in hun macht hebben Niet fout rekenen: zij/die bewonen/bezitten de brede hemel Niet fout rekenen: ἔχω hebben/(vast)houden τοὶ opgevat als dativus van σύ	0
Kolon 47 (regel 68-69)		
47 maximumscore 2	Ἀλλὰ Ποσειδάων γαίηοχος ἀσκελὲς αἰεὶ Κύκλωπος κεχόλωται, Maar (de) aardschokker Poseidon is onophoudelijk (nog) steeds woedend wegens de Cycloop Niet fout rekenen wanneer ὅfwel ἀσκελὲς ὅfwel αἰεὶ onvertaald gelaten is. Κύκλωπος κεχόλωται (hij) is woedend op de Cycloop κεχόλωται (hij) is woedend geworden	1 1
Kolon 48 (regel 69)		
48 maximumscore 1	ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν, die hij van zijn/het oog beroofd heeft Niet fout rekenen: die door hem van zijn/het oog beroofd is Niet fout rekenen: ὃν vertaald als persoonlijk/aanwijzend voornaamwoord Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'hij' is genoteerd 'Odysseus'.	

Vraag	Antwoord	Scores
49	Kolon 49 (regel 70) maximumscore 1 ἀντίθεον Πολύφημον, (de) goddelijke/godgelijke Polyphemus Niet fout rekenen: ἀντίθεος (opstandig/gekant) tegen (de) goden Πολύφημον Polyphemon Wanneer Πολύφημον op dezelfde manier onjuist is weergegeven als Ἰθάκης (kolon 33) en/of Ζεῦ (kolon 40) en/of Ὀδυσῆος (kolon 43), deze onjuistheid hier niet meer aanrekenen.	0
50	Kolon 50 (regel 70-71) maximumscore 2 ᾧου κράτος ἐστὶ μέγιστον πᾶσιν Κυκλώπεσσι· van wie de macht/kracht zeer groot / het grootst is te midden van / bij alle Cyclopen Niet fout rekenen: van wie de macht/kracht het grootst is van alle Cyclopen Niet fout rekenen: ᾧου vertaald als persoonlijk/aanwijzend voornaamwoord Κυκλώπεσσι Cyclopessi/Kukloopessi Wanneer Κυκλώπεσσι op dezelfde manier onjuist is weergegeven als Ἰθάκης (kolon 33) en/of Ζεῦ (kolon 40) en/of Ὀδυσῆος (kolon 43) en/of Πολύφημον (kolon 49), deze onjuistheid hier niet meer aanrekenen.	1
51	Kolon 51 (regel 71) maximumscore 2 Θόωσα δέ μιν τέκε νύμφη. (en) (de) nimf Thoösa / Thoösa, een nimf, heeft hem voortgebracht / baarde hem Niet fout rekenen: νύμφη (jonge) vrouw δέ maar νύμφη bruid/meisje	1 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 1 juni te accorderen.

Ook na 1 juni kunt u nog tot en met 10 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

Tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Homerus, Odyssee 5.177-220
tekst 2	Homerus, Odyssee 23.190-230; Imme Dros, Homeros Odysseia: de reizen van Odysseus, Amsterdam 1991
tekst 3	Claire North, The last song of Penelope, Londen 2024
afbeelding 1	Marian Maguire, Penelope weaves and waits, 2017; https://www.pggallery192.co.nz/new_work/marian-maguire-fireplaces-odysseus-penelope-te-koha-7-march-1-april-2017/ , bekeken op 28 mei 2025
tekst 4	Homerus, Odyssee 1.56-75
vraag 17-19	Inge Merkel, Een heel gewoon huwelijk, Odysseus en Penelope, Amsterdam 1993